

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *De duurte te Boedapest*

Forrás: *Telegraaf*

Amsterdam

(Hely)

9. 14

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

DE DUURTE TE BOEDAPEST.

STRENGE MAATREGELLEN TEGEN DEN WOEKERHANDEL.

TOCH STIJGEN DE PRIJZEN.

(Van onzen correspondent).

BOEDAPEST, 1 Sept. — Men zou er een kluchtspel over kunnen schrijven — als het onderwerp zich er maar toe leende. Daar is de regering duurte en prijsstijging te lijf gegaan met een energie, de beste zaak waardig: de speculatie heeft zij met haar deviezen-centrale een gewelddadigen dood trachten te bereiden — helaas, les gens qui vous (voulez) tuez(r), se portent assez bien —, om de als een vang-armige vraatzuchtige poliep om-zich-heen-grij-gende prijsstijging te verhinderen, heeft zij het aanzijn gegeven aan prijsonderzoekings-com-missies, woekerrechtbanken, vliegende duurte-ventels, die, „immer feste dr'uf" razzia's hou-den, waarbij geen halve kroon aan het spiedend en meedoogenloos oog der speurders ontsnapt — en desondanks blijven de prijzen stijgen, stijgen en stijgen. Het eenige constante in onze labiele samenleving in deze hardnekkige prij-zenklim. Bepaald volkomen „schwindelfrei" moet men zijn om de ontzagwekkende cijfers, die zich vermeederen en vermenigvuldigen als de sterren in den vallenden avond, op hun tocht naar hoogere regionen te kunnen bij-houden.

Zijn de regeeringsmaatregelen misschien niet energiek genoeg, zijn de woekerrechtbankers bij de oplegging van straffen te clement? O neen, in-tergeendeel! Luister maar even naar de vonnis-

sen, die in de afgelopen week zijn uitgespro-ken. Ik kies er op goed geluk een paar uit:

De marktverkooper Prohászka, die knoflook niet tegen den normalen prijs van 60 à 70 kronen, maar tegen 140 kronen per kilo ver-kocht had, werd veroordeeld tot twee maan-den gevangenisstraf en duizend kronen boete.

Juffrouw Szuchansky, die in augurken doet, lokte kijkers door de uitstalling van prima waar, maar stopte den koopers minderwaardig goed in de handen. Zij zal dit boos bedrijf boeten met zes weken gevangenisstraf, 2000 kronen boete, verlies van haar politieke rech-ten gedurende een jaar en aanplakking van het oordeel op eigen kosten.

Een gehuwde vrouw, de ega van Benjamin Grosz, wilde van haar tomaten slechts een kilogram verkopen op conditie dat de koper tegelijkertijd paprika van haar betrok. Toen een der kooplustigen op die wijze van verko-pen een aanmerking maakte, kwam de heer Grosz zijn echtvriendin te hulp en voegde den klant toe, dat deze 't niet wagen moest zich te beklagen, daar hij anders binnenkort een „rooden dag" zou beleven. De koper klaagde tóch en vrouw Grosz krijgt nu gelegenheid de gevangenis voor een maand van binnen te be-kijken en als toegiftjes: 4000 kronen geldboete, verlies harer politieke rechten voor een jaar en natuurlijk: aanplakking van het vonnis. De man zal wegens zijn min-vriendelijke uit-laking worden geïnterneerd.

Ook de winkels wordt niet met rust gelaten. Een detective ontdekte, dat de firma Stefan Szimon, een der aanzienlijkste en oudste han-delshuizen van Budapest, perziken tegen 220 kronen per kilo en eieren voor 18 kronen per stuk verkocht. Proces-verbaal werd opgemaakt en dienzelfden middag kwam de zaak voor de woekerrechtbank. Bij 't verhoor betoogde de firmachef, dat hij de perziken voor 160 kronen per K.G. gekocht had, dat hij de kleinere exem-plaren tegen 180 kronen en de groote, uitge-zochte, tegen 220 kronen verkocht en dus slechts 25 % verdiende, terwijl de prijsonder-

zoekingscommissie voor versch fruit een winst-marge van 30 % toegestaan heeft. In zake de eieren verdedigde de beklagde zich op dezelfde wijze. Hij bewees, dat hij de eieren tegen 15½ kroon per stuk had gekocht, dat de verkoop-prijs slechts een halve kroon hooger was en de door de commissie toegelaten 25 % bruto-winst nog niet bereikt werd. Het hielp alles niets. De woekerrechtbank was van oordeel, dat de firma dan maar niet zoo duur had moeten inkoop en veroordeelde Stefan & Szimon kalmpjes tot eene maand gevangenis-straf en 20.000 kronen boete. Nu zijn de spece-rijhandelaars, tot welke de firma Stefan & Szimon behoort, geweldig boos. Zij houden verontwaardigde protest-vergaderingen, waarin geborduurd wordt op het stramien „ontoelaat-bare fruiking van den eerlijken handel", en verzekert ieder, die 't hooren wil, dat het be-staan van den fatsoenlijken handelaar bedreigd wordt. Er is misschien iets van aan — van meer dan één zijde hoorde ik, dat de maatreg-elen van de woekerrechtbanken wat al te ener-giek zijn. Vooral straffen als wegneming der telefoontoestellen en — als het kooplieden van vreemde nationaliteit betreft — verwijdering van Hongaarsch grondgebied, lijken al heel radicaal.

Maar 't merkwaardige van 't geval is, dat de straffen de prijsstijging, die zonder blikken of blozen zijn weg gaat, ganschelijk niet schijnen te beïnvloeden. Er is bijna geen artikel te noe-men dat tusschen den laatsten Juli en den laatsten Augustus niet duurder, en soms zelfs aanzienlijk veel duurder geworden is. Aan-schouw onderstaand staatje, waarin enkele ge-wichtige gebruiksartikelen zijn opgenomen. He-erste kolommetje geeft de vredesprizen, de prijzen uit den „goeden ouden tijd", die midden 1914 een plotseling einde nam — het tweede de prijzen van vóór een maand, het derde de huidige.

		Eind	Eind	Eind
		Midden	Juli	Aug.
		1914	1922	1922
(in kronen)				
Bruinbrood	per K.G.	0.30	76	92
Ossenvleesch	„	2	210	225
Kalfsvleesch	„	2.20	220	275
Varkensvleesch	„	1.92	260	340
Geroookt spek	„	1.60	540	600
Aardappelen	„	0.10	30	30
Witte boonen	„	0.40	40	60
Zuurkool	„	0.24	66	60
Koffie	„	4	660	800
Suiker	„	0.82	340	375
Paprika	„	4	450	800
Zout	„	0.26	12.40	12.40
Boter	„	3.60	600	640
Eieren	per stuk	0.07	13	15.50
Thee	per K.G.	10	1100	1500
Melk	per Liter	0.28	32	38
Cacao	per K.G.	6	850	940
Rijst	„	0.60	120	160
Zeep	„	0.80	250	350
De courant	per stuk	0.08	5	10
Sigaren	„	0.10	8	8
Scheren	per keer	0.70	27	33
Een rit per tram	„	0.12	10	15

Dit staatje is zeer onvolledig, maar, dunkt me, voldoende om inzicht te geven in de prij-zen, die het dagelijksch leven beheerschen. Kleederen zijn duurder geworden naar rato — sinds 1914 zijn de prijzen der kleding met 20 tot 40.000 % gestegen, schoenen, in de goed-koopste soorten, met 25.000 %. Over alle uitgaven van een gezin berekend, bezit het geld nog 1/213 van zijn voor-oorlogsche koopkracht. In de laatste maand bedroeg de prijsstijging ge-middeld 23 %.

En het ziet er niet naar uit, dat September een opwekkender beeld te zien zal geven, ook niet nu de prijsonderzoekings-commissie beslo-ten is met grimmige vuist de restaurantsprijzen de slagers en de kleermakers aan te pakken. Wij gaan naar de wereldpariteit, langzaam en onverbiddelijk, en noch uitvoer-met-hooge-tarieven en beschikbaarstellingen voor den bin-

